

i st. f. att uppmuntra till flit och godt uppförande, alstra afundsjuka och äresjuka bland barnen samt oenighet mellan dem, oenighet och misstroende, ja till och med hat mellan lärare och barn, mellan hem och skola. Önskligt vore därför, att läraren befriades från skyldigheten att utdela premier.

Mötet uppdrog åt sin sekreterare att till vederbörande skolrådsordförande öfverlemnade utdrag ur protokollet rörande denna del af diskussionen samt uttala mötets enhälliga önskan, att läraren befriades från skyldigheten att utdela premier.

Med afseende på examina gjorde sig den åsigten gällande, att dessa, i den form de nu förekomma, och med den betydelse de nu hafva, nämligen att visa till hvilket resultat skolundervisningen under terminen kommit och att tjänstgöra som gradmätare på skolans ståndpunkt i allmänhet, äro förkastliga. De kunna ej visa barnens kunskaper eller skolans ståndpunkt, enär tiden är för kort. För att kunna bilda sig ett någorlunda sant omdöme härom, erfordras minst fjorton dagars närvaro i skolan. Examina innebära för äfven den mest samvetsgranne läraren en stark frestelse att lägga mera vikt vid en af barnens själsförmögenheter, minnet, än att arbeta på barnets hela harmoniska utveckling. Examina äro dock, såsom i lag stadgades, ett »nödvändigt ondt», som måste lidas, fastän de ej kunna gillas. I fasta skolor bör examen förekomma blott en gång hvarje år, nämligen vid läsårets slut, och i intet fall bör examen anställas med andra barn än dem, som skola från skolan afgå eller uppflyttas i högre klass.

Nästa möte hålles den 19 maj d. å.

* **"Bröderna från Södra Inland"** (Bohuslän) hade den 3 d:s sitt första årsmöte för året i Norums skolhus. Efter det läraren på stället O. L. Hallin hållit en lektion i hufvudräkning, öfvergick man till de för dagen uppställda frågorna, nämligen:

1:o. *Hvad värde eger hufvudräkningen?*

Följande enhälliga svar gafs: Hufvudräkningen är af största värde dels såsom förståndsbyggande och dels för det praktiska lifvet.

2:o. *Huru bör denna undervisning bedrivas?*

Svar: Undervisningen i hufvudräkning bör bedrivas så, att den blir så praktisk, åskådlig och förståndsbyggande som möjligt samt utgå från benämnda och sedan omvexla med benämnda och obenämnda tal.

3:o. *Huru lång tid af den anslagna räknetimmen bör användas för hufvudräkningen?*

Här var man ej så enig som vid föregående frågor. Det framhölls, dels att halfva räknetimmen skulle användas till hufvudräkning, dels att en hel timme ofta och för somliga lärare alls icke vore för mycket, dels att man borde akta sig för att till detta ämne taga för lång tid, då barnen lätt tröttnade, enär det vore ett af de mest tankeanstängande, dels att man borde före hufvudräkningen hafva en lättare lektion, såsom t. ex. välskrifning eller mekanisk in-

nanläsning, och slutligen att man ej kunde gifva ett bestämdt svar å frågan, enär olika lärare vore olika begåfvade och samma lärare ej alltid vore lika disponerad.

4:o. *Hvilka erfarenheter har man om fortsättningsskolornas verksamhet?*

Ifrågavarande skola ansågs nyttig, men borde ej vara så frivillig som den är; alla barn, som genomgått folkskolans kurs borde åläggas bevista den samma. En talare ville, att förordningen af den 11 sept. 1877 strängt skulle följas, så att man ej i denna skola upptoge andra barn än de, som innehade de kunskaper, nämnda förordning föreskrifver. Andra talare förmenade, att ju strängare man tillämpade den nämnda förordningen, ju mindre antal elever finge man i skolan, enär det heter, att »skolan är till endast för dem, som med »goda vitsord genomgått föregående afdelningars kurser», hvartill genmälles, att »goda vitsord» och »godkända kunskaper (minimum) vore detsamma.*) Å ena sidan förordades, att denna skola skulle vara en belöning för de barn, som i folkskolan arbetat troget, och å andra sidan, att denna skola borde vara inrättad för de barn, som ej haft tid för mera utsträckt skolgång än att inhenta »minimum».

Diskussionen skulle utgöra svar på frågan.

5:o. *Hvilken är för skolans ändamål den mest passande tiden för ferierna i folk- och småskolan?*

Svar: Folkskolans ferier böra förläggas till sommaren, hvaremot småskolans längsta ferier böra förläggas till vintern.

Enhälligt beslöts att till föreningens ordförande, hr F. Dahln i Lycke, som nu i följd af vunnit befordran afflyttat från orten, genom sekreteraren A. Rydberg framföra föreningens hjertliga tack för den oförgätliga och gagnande verksamhet, hr Dahln utöfvat i »Brödrakretsen», tillönskande honom välgång i den blifvande nya verkningsskretsen.

Utom programmet behandlades *regeringens förslag att göra skolläraren till värnpliktigt befäl.*

Alla voro derom ense, att ingen större olycka kunde hända vår svenska folkskola, än om detta förslag blefve antaget. Att försvara sitt land och sin frihet tillhörde skolläraren lika väl som hvarje annan människa, och i händelse af behof skulle han visst icke tveka, men att han obligatoriskt skulle nödgas taga underofficers-examen samt fullgöra dubbel vapenöfning emot andra, kunde hvarken vara klokt eller rättvist. Den säkra följden deraf blefve nog den, att ingen vidare ville beträda en bana, så full af törnen.

*) Visst icke. Det s. k. minimum får endast i vissa undantagsfall berättiga en elev att — med särskildt tillstånd af skolrådet — få sluta skolan. (Se folkskolestadgan § 48!) Detta »minimum» utgör på långt när icke det fulla kunskapsmått, som bör i folkskolan inhämtas, och först när detta kunskapsmått inhämtats, kan en lärjunge hänvisas till fortsättningsskolan. *Red. anm.*

RIKSDAGEN.

I fredags aflemnade statsrådet Hammarskjöld i kammarne en k. proposition

angående delaktighet i folkskollärarnes pensionsinrättning för lärare och lärarinnebefattningar vid de af landsting inrättade seminarier för bildande af lärare och lärarinnor vid småskolor.

BOKMARKNADEN.

Granskning af läroböcker i aritmetik, verkställd af komiterade, utsedde af Stockholms folkskollärareförening. Stockholm, C. E. Fritzes k. hofbokhandel 1883. Pris: 50 öre.

Vid ett par tillfällen har i denna tidning omtalats, att en af Stockholms folkskollärareförening tillsatt komité varit sysselsatt med en granskning af för folkskolan afsedda aritmetiska läroböcker. Denna granskning — verkställd af hr J. J. Dalström, R. Vennerquist, Alex. Jonsson, O. Vinslow samt L. A. Edén — föreligger nu i ett litet tryckt häfte om 54 sidor.

Arbetet är affattadt i tvenne delar. I den första lemnas en kort redogörelse för komiterades åsikter om beskaffenheten af en god lärobok i aritmetik, hvarvid bland annat framstälts åtskilliga grundprinciper såväl med afseende på lärobokens innehåll och ändamål, som ock rörande läroinnehållets gruppering och metodiska behandling. Utrymmet förbjuder oss att härför, åtminstone för tillfället, närmare redogöra, utan hänvisa vi därför intresserade till arbetet sjelft.

I den senare delen lemnas redogörelse för granskningen af de särskilda läroböckerna. Denna granskning omfattar flertalet af de läroböcker i aritmetik, som användas i folkskolan eller ock äro för sådant ändamål afsedda. Antalet af de granskade arbetena utgör 26. Följande författare äro dervid representerade: Alfr. Berg, P. A. Berggren, J. Bäckman, A. P. Fröberg, J. A. Hagström, J. A. Karlsson, Sv. O. Kjellin, C. A. Kindvall, L. C. Lindblom, J. Ljungh, K. P. Nordlund, C. A. Nyström, Håkan Ohlsson och A. Celander, J. Otterström, L. Phragmén, P. J. Pihlstrand, P. E. Schelin, C. G. Schmidt, A. Segerstedt, P. A. Siljeström, J. A. Svensson samt L. Åberg.

I allmänhet har komitén icke fällt något bestämdt utlåtande om de särskilda läroböckernas större eller mindre lämplighet i förhållande till hvarandra, utan blott redogjort för deras mera väsentliga förtjenster och brister i öfverensstämmelse med de i redogörelsens förra del uttalade grundprinciperna, öfverlemnande åt läsaren att sjelf med stöd häraf bilda sig ett omdöme om boken.

Det lilla arbetet förtjenar att uppmärksammas af hvarje undervisare i räkning. Särskildt vilja vi rekommendera det åt varande och blifvande författare af aritmetiska läroböcker. De torde af denna granskning kunna hemta mången nyttig lärdom.

Det icke minst anmärkningsvärda med föreliggande arbete är, att det har utgått från folkskollärarne sjelfve, och utgör ett

uppslag till en — som vi hoppas — äfven till läroböcker i andra ämnen utsträckt granskning.

Den svenska psalmboken med dess och messans vanliga m. fl. melodier för sång och orgel eller piano. Utgifven af P. Pettersson, kontraktsprost och kyrkoherde i Rättvik. Stockholm, P. Palmqvists aktiebolag. — Af denna så välkända och allmänt spridda lilla koralspsalmbok har nu en ny upplaga, den sjunde i ordningen, utkommit, med ett tillägg, innehållande valda koraler för mansröster.

Af **Sveriges historia från äldsta tid till våra dagar** hafva häftena 47 och 48 utkommit, innehållande fortsättning på Gustaf I:s historia samt försedda med en mängd illustrationer. Pris: 50 öre pr häfte.

På **Gustaf-Adolfs-dagen**. Tal hållet i Vexjö seminarium den 6 november 1882 af P. Aug. Gödecke. Stockholm, P. A. Norstedt & söner. Pris: 40 öre.

TIDNINGSFÖVERSIGT.

Rörande landtmannapartiets ställning till folkskollärares lönefråga har *Karlshamns Allehanda* i dessa dagar haft en beaktansvärd artikel, som vi skynda att delgifva våra läsare, dervid endast anmärkande, att vi af flere skäl dröja med att göra ett eget uttalande i denna sak, till dess åtminstone statsutskottet sagt sin mening. Först då har man nämligen något faktiskt att lägga till grund för ett uttalande. Den ifrågasvarande uppsatsen har följande lydelse:

Från ett håll, der man bör ega den noggrannaste kännedom om »ställningar och förhållanden» vid innevarande riksdag, hafva vi blifvit underrättade, att andra kammarens gamla majoritet, d. v. s. det så kallade landtmannapartiet, äfven i år skulle vara föga vänligt stämd mot landets folkskollärare, och att det förslag till löneförbättring för dessa lärare, som blifvit framställt af lektorn och folkskoleinspektören Abr. Rundbäck, skulle hafva föga utsigt att vardas godkändt.

Man ärnar, säges det, möta nämnda förslag med den invändningen, att en komité nu arbetar på förslag till skolväsendets bättre ordnande, och att riksdagen icke bör gå denna komité i förväg.

Trots det odelade förtroende vi hysa för vår sagesman i denna fråga, vilja vi dock tro och hoppas, att samme sagesmans uppfattning af verkliga situationen i fråga är oriktig. Vi kunna nämligen omöjligen inse, huru just den del af svenska folket, som har *folkskolan* att tacka för den bildning och upplysning den eger och förutan hvilka den helt visst icke intoge en så framstående plats i det offentliga lifvet, som den nu gör, huru — säga vi — samma folkklass kan vara ovänligt stämd mot just samma skola och hennes lärare. Vål har folk-

skolan och hennes lärarekär många utväxter att förete, men personer, som stå så högt inom samhället, som folkrepresentanterna ovedersägligt göra, få icke låta en och annan enskildhet för sig skynna utsigten för det hela, och se vi på folkskolan i dess helhet, så våga vi väl säga, att den varit den kraftigaste häfstängen för vårt folks lyftning under de senaste 40 åren i både ett och annat afseende.

Det är oss omöjligt begripa, att denna samma folkklass å ena sidan kan vara villig att öka landets utgifter för krigets blodiga bragder med flere millioner kronor, men icke finna sig ha råd att öka utgifterna för *folkets upplysning* med ett par tre hundra tusen kronor. Nej, en sådan tanke hos *folkets* ställföreträdare anse vi omöjlig. Vi kunna nämligen icke annat än antaga, att samme folkrepresentanter tydligt och klart måste inse, att ett folks upplysning och deraf beroende moraliska kraft är ett vida säkrare försvar än några tusen värfvade rekryter eller med än så »svåra» kanoner späckade fästningsvalar. Lika tydligt måste man inse, att denna folkets bildning är en ovillkorlig följd af det sätt, hvar på folkskolan och hennes lärarekär tillgodoses. Lider den senare, så lider ock den förra. Det påståendet må hvem som vill försöka jäfva.

Med skolkomiténs arbete har skollärares lönefråga *intet* sammanhang. Skolväsendet må blifva ordnad huru som helst — under alla förhållanden skall arbetaren vara värd sin lön. Skulle mot all förmodan vårt eljes förståndiga landtmannaparti låta förleda sig af politiska sympatier eller antipatier att ställa folkskolan och hennes lärare på svältkur eller »indragningsstat», då våga vi påstå, att samma parti — gräfvade en grop åt andra, men faller sjelft deri.

UTLANDET.

Skolväsendet i staten Minnesota.

I spetsen för skolväsendet står en superintendent, utsedd af guvernören med senatens medgifvande för en tid af 2 år. Hans närmaste underlydande väljas af befolkningen, likaledes för 2 år i sender. Äfven kvinnor ega rättighet att deltaga i dessa val.

Skolorna underhållas af de olika distrikten, men kunna äfven erhålla statsunderstöd. Såsom vilkor härför måste skolorna mottaga elever mellan 5 och 21 års ålder, undervisningen måste bestridas af examinerad lärare och måste pågå minst tre månader om året.

Under de sista 10 åren har genom invandring folkmängden mycket tilltagit, och det har varit ganska svårt att kunna skaffa nödiga skolbyggnader. Detta har likväl skett, ehuruval de i ekonomiskt hänseende jemförelsevis ogynnsamma förhållandena under åtskilliga af åren naturligtvis äfven verkat hämmande.

År 1869 inrättades i St Paul den första »skindergården». Under 1880 voro 6 dylika skolor i verksamhet i St Paul,

Minneapolis och Winona. Den i den sista staden inrättade skolan medelar undervisning efter Frøbels metod.

Städernas skolstyrelser, för så vidt de lyda under den allmänna skollagen, bestå af 6 medlemmar, af hvilka två afgå hvarje år. Lyder skolväsendet under speciella stadganden, vexlar äfven medlemsantalet. Så har skolstyrelsen i Minneapolis 7 medlemmar, den i St Paul 12, den i Stillwater 4 jemte mayorn som ordförande ex officio och den i Winona 8 medlemmar.

Minneapolis hade under skolåret 1879 —1880 14 skolhus med tillsammans 147 salar och med platser för 5,618 elever. Skolhusen jemte möbler och inredning voro värderade till 378,762 dollars. Antalet lärare utgjorde 120 och utgifterna för skolväsendet uppgingo till 108,444 dollars. Af special-lärare meddelades undervisning i musik och teckning. Antalet elever i högskolorna utgjorde 264, hvaraf 5 studerade grekiska, 210 latin och 8 tyska.

St Paul hade likaledes 14 skolbyggnader med 86 rum och 3,728 platser. Byggnaderna jemte inredning voro värda 251,000 dollars. Skolorna voro af 4 olika slag: primär-, mellan-, den lärda och högskolan. Kursen var 12-årig, af hvilka 4 år hörde till högskolan. Hvar och en af de 8 graderna nedom högskolan sönderföll i 2 klasser à 20 veckor. Antalet lärare utgjorde 96 och lärjungar 4,338.

Stillwater hade 4 publika skolor med 11 rum för primärklasserna, 6 för den lärda skolan och 2 för högskolan. Antalet platser utgjorde 1,100. Byggnadernas m. m. värde utgjorde 100,500 dollars. I högskolorna funnos 53 elever, af hvilka 24 studerade latin. Utom de publika skolorna funnos 4 privata eller kyrkskolor med platser för 600 elever. Antalet lärare utgjorde 20, antalet elever 1,106.

Winona egde 3 skolbyggnader med 12 rum för primär-, 12 för den lärda och 5 för högskolorna. I de senare undervisades af 5 lärare 106 lärjungar, af hvilka 4 i grekiska språket, 44 i det latinska och 38 i det tyska språket. Hela antalet lärare uppgick till 31 och elevantalet till 1,713.

För lärares utbildning var det sörjdt genom tre läroanstalter, af hvilka 2 med treårig kurs och 1 med fyraårig.

Man må ej låta fäfangan förleda sig att göra barnen till drifhusplantor, som i förtid blomma, men kanske ock i förtid falla sina blad. B. C. Rodhe.

Breflåda.

N:o 4, 5 och 6 af denna tidning, tryckta i en upplaga af 2,100 ex., äro utgångna. Öfriga nummer, hvilka tryckts i en upplaga af 2,200 à 2,300 exemplar, kunna deremot ännu erhållas genom att prenumerera å närmaste postanstalt.